

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST.

Št. IV.

Vsebina: 24. Litterae apostolicae Pii Papae X. de ratione studiorum S. Scripturae in seminariis clericorum servanda. — 25. Tretji shod voditeljev Marijinih družeb. — 26. O varstvu deklet. — 27. O sv. zakonu, vernikom zoper krive preroke. — 28. Sprejem v kn. šk. zavod sv. Stanislava. — 29. Novomašniki. — 30. Duhovne vaje. — 31. Raziskavanje po maticah. — 32. Konkurni razpis. — 33. Škofijska kronika.

1906.

24.

De ratione studiorum Sacrae Scripturae in seminariis clericorum servanda.

Pius PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam in re biblica tantum est hodie momenti, quantum fortasse nunquam antea, omnino necesse est, adolescentes clericos scientia Scripturarum imbui diligenter; ita nempe, ut non modo vim rationemque et doctrinam Bibliorum habeant ipsi perceptam et cognitam, sed etiam scite probeque possint et in divini verbi ministerio versari, et conscriptos Deo afflante libros ab oppugnationibus horum hominum defendere, qui quidquam divinitus traditum esse negant. Propterea in Litt. Encycl. *Providentissimus* recte decessor Noster illustris edixit: „Prima cura sit, ut in sacris Seminariis „vel Academiis sic omnino tradantur divinae Litterae, „quemadmodum et ipsius gravitas disciplinae et temporum necessitas admonent“. In eandem autem rem haec Nos, quae magnopere videntur profutura, praescribimus:

I. Sacrae Scripturae praeceptio, in quoque Seminario impertienda, ista complectatur oportet: primum, notiones de inspiratione praecipuas, canonem Bibliorum, textum primigenium potissimasque versiones, leges hermeneuticas; deinde historiam utriusque Testamenti; tum singulorum, pro cuiusque gravitate, Librorum analysim et exegesim.

II. Disciplinae biblicae curriculum in totidem annos partiendum est, quot annos debent alumni Ecclesiae intra Seminarii septa commorari ob sacrarum disciplinarum studia: ita ut, horum studiorum emenso spatio, quisque alumnus id curriculum integrum confecerit.

III. Magisteria Scripturae tradendae ita constituentur, quemadmodum cuiusque Seminarii conditio

et facultates ferent: ubique tamen cavebitur, ut alumnis copia suppetat eas res percipiendi, quas ignorare sacerdoti non licet.

IV. Quum ex una parte fieri non possit, ut omnium Scripturarum accurata explicatio in schola detur, ex altera necesse sit omnes divinas Litteras sacerdoti esse aliquo pacto cognititas, praeceptoris erit, peculiare et proprios habere tractatus seu *introductiones* in singulos Libros, eorumque historicam auctoritatem, si res postulaverit, asserere, ac analysim tradere: qui tamen aliquanto plus, quam in ceteris, in eis Libris immorabitur ac Librorum partibus, quae graviores sunt.

V. Atque is ad Testamentum vetus quod attinet, fructum capiens ex iis rebus, quas recentiorum investigatio protulerit, seriem actarum rerum, quasque hebraeus populus cum aliis Orientalibus rationes habuit, edisseret; legem Moysi summatim exponet; potiora vaticinia explanabit.

VI. Praesertim curabit, ut in alumnis intelligentiam et studium Psalmorum, quos divino officio quotidie recitaturi sunt, excitet: nonnullosque Psalmos exempli causâ interpretando, monstrabit, quemadmodum ipsi alumni suapte industria reliquos interpretentur.

VII. Quod vero ad novum Testamentum, presse dilucideque docebit, quatuor Evangelia quas habeant singula proprias tanquam notas, et quomodo authentica esse ostendantur; item totius evangelicae historiae complexionem, ac doctrinam in Epistolis ceterisque Libris comprehensam exponet.

VIII. Singularem quandam curam adhibebit in iis illustrandis utriusque Testamenti locis, qui ad fidem moresque christianos pertinent.

IX. Illud semper, maxime vero in novi Testamenti expositione meminerit, suis se praeceptis conformare eos, qui postea voce et exemplo vitae erudire ad sempiternam salutem populum debeant. Igitur inter docendum commonefacere discipulos studebit, quae sit optima via Evangelii praedicandi: eosque ex occasione ad exequenda diligenter Christi Domini et Apostolorum praescripta alliciet.

X. Alumni, qui meliorem de se spem facient, hebraeo sermone et graeco biblico, atque etiam, quoad eius fieri possit, aliqua alia lingua semitica, ut syriaca aut araba, erunt excolendi. „Sacrae Scripturae magistris „necesse est atque theologos addecet, eas linguas cognitas habere, quibus libri canonici sunt primitus ab „agiographis exarati, easdemque optimum factu erit si „colant alumni Ecclesiae, qui praesertim ad academicos „theologiae gradus aspirant. Atque etiam curandum, „ut omnibus in Academiis de ceteris item antiquis „linguis, maxime semiticis, sint magisteria“. (Litt. Encycl. *Providentissimus*).

XI. In Seminariis, quae iure gaudent academicos theologiae gradus conferendi, augeri praelectionum de Sacra Scriptura numerum; altiusque propterea generales specialesque pertractari quaestiones, ac biblicae vel archeologiae, vel geographiae, vel chronologiae, vel theologiae, itemque historiae exegesis plus temporis studiique tribui oportebit.

XII. Peculiaris diligentia in id insumenda erit, ut secundum leges a Commissione Biblica editas, delecti alumni ad academicos Sacrae Scripturae gradus comparerentur: quod quidem ad idoneos divinarum Litterarum magistros Seminariis quaerendos non parum valebit.

XIII. Doctor Sacrae Scripturae tradendae sanctum habebit, nunquam a communi doctrina ac Traditione Ecclesiae vel minimum discedere: utique vera scientiae huius incrementa, quaecumque recentiorum sollertia peperit, in rem suam convertet, sed temeraria novatorum commenta negliget: idem eas duntaxat quae-

stiones tractandas suscipiet, quarum tractatio ad intelligentiam et defensionem Scripturarum conducat: denique rationem magisterii sui ad eas normas diriget prudentiae plenas, quae Litteris Encyclicis *Providentissimus* continentur.

XIV. Alumni autem quod scholae praelectionibus ad hanc assequendam disciplinam deerit, privato labore suppleant oportet. Quum enim particulatim omnem enarrare Scripturam magister prae angustiis temporis non possit, privatim ipsi, certo ad hanc rem constituto spatio in dies singulos, veteris novique Testamenti attentam lectionem continuabunt; in quo optimum factu erit, breve aliquod adhiberi commentarium, quod opportune obscuriores locos illustret, deficiat explicet.

XV. Alumni in disciplina biblica, ut in ceteris theologiae, quantum nimirum e scholae praelectionibus profecerint, periculum subeant, antequam ex una in aliam classem promoveri et sacris ordinibus initiari possint.

XVI. Omnibus in Academiis quisque, candidatus ad academicos theologiae gradus, quibusdam de Scriptura quaestionibus, ad *introductionem* historicam et criticam, itemque ad exegesim pertinentibus, respondebit; atque experimento probabit, satis se interpretationis gnarum ac hebraei sermonis graecique biblici scientem.

XVII. Hortandi erunt divinarum Litterarum studiosi, ut praeter interpretes, bonos lectitent auctores, qui de rebus cum hac disciplina coniunctis tractant; ut de historia utriusque Testamenti, de vita Christi Domini, de Apostolorum, de itineribus et peregrinationibus Palestinensibus: ex quibus facile locorum morumque biblicorum notitiam imbibent.

XVIII. Huius rei gratia, dabitur pro facultatibus opera, ut modica conficiatur in quoque Seminario bibliotheca, ubi volumina id genus alumni in promptu sint.

Haec volumus et iubemus, contrariis quibusvis non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die XXVII Martii anno MDCCCXVI, Pontificatus Nostri tertio.

A. CARD. MACCHI.

25.

Tretji shod voditeljev Marijinih družeb

dne 18. aprila 1906.

V smislu sklepov na shodu voditeljev Marijinih družeb leta 1904 in po želji g. župnika Kalana, škofijskega voditelja, sem tretji shod sklical letos na sredo po veliki noči, 18. aprila.

Kmalu po pol devetih dopoldne se je v veliki dvorani škofijske palače zbralo nekako 120 gospodov župnikov in kaplanov iz vseh strani naše škofije; celo iz odročne Belokranjske so prišli trije voditelji. Od

kanonikov sta se shoda udeležila prelat g. Flis in vodja g. dr. Karlin. Iz Štajerske je bil navzoč gospod kaplan Gomilšek.

Še pred deveto uro sem mogel shod začeti: Rekel sem približno:

Srčno pozdravljam vse došle gospode. Dvakrat smo se že zbrali. Prvič l. 1901. Onda si nismo upali sami zborovati; naprosil sem izkušenega P. Ludewiga iz družbe Jezusove, ki nam je v dveh govorih pojasnil naloge Marijinih družb, posebno imenitne dolžnosti voditeljev in predstojništva.¹⁾

Drugi shod smo imeli l. 1904. Do tega časa smo že precej napredovali. Na sinodi l. 1903 smo družbe v program sprejeli kot izborno sredstvo za dobro vzgojo mladine.²⁾ Na shodu samem pa smo povdarjali in obrazložili posebno apostolsko nalogo družeb in sestavili celotno navodilo o vstrojstvu in vodstvu njihovem. Izbrali smo tudi škofijskega voditelja, ki naj skrbi, da se družbe ustanovljajo in ustanovljene dobro vodijo.³⁾

Od tega shoda do danes smo zopet mnogo napredovali: ustanovilo se je več novih mladeniških in dekliških družeb, ustanovljene so se bolje vodile, precej ne vrednih članov se je odslovilo in uredil se je pregled vsega gibanja. Znamenita je bila slovesnost lani meseca avgusta, ko smo na povabilo moške Marijine družbe v Križankih praznovali tristoletnico prve Marijine družbe v ljubljanski škofiji, ki so jo za škofa Hrena leta 1605 ustanovili očetje jezuitje v svojem konviktu.

Tudi današnji shod, h kateremu ste tako mnogoštevilno prihiteli, naj razvoj Marijinih družeb zopet pospeši. Rešil naj bi trojno nalogo. Pregledajo naj se določbe zadnjega shoda, da se more sestaviti dobra priročna knjiga za voditelje, posvetuje naj se o sredstvih, kako naj bi se preprečile ne vredne izpovedi v Marijinih družbah in nazadnje naj bi se izpopolnila začeta organizacija.

To so bile po priliki moje pozdravne besede. Ko se je za zapisnikarja predložil in sprejel katehet Peter Janc, se je posvetovanje začelo.

1.

Prereševala so se določbe zadnjega shoda. Poročevalec je bil g. župnik Kalan. Razpravljalo se je o vseh glavnih točkah. Razni gospodje so prav živahno v razpravo posegali. Naj omenim le bolj važne točke.

1. **Vodstvo.** Omenilo se je, kako važno je dobro vodstvo. Zato naj se voditelj dobro pouči o bistvu in namenu Marijinih družeb. Jaz bi dodal dvoje:

¹⁾ Škof. List, l. 1901, str. 81–84.

²⁾ Synodus str. 28–30.

³⁾ Škof. List 1904, str. 89–100.

a) naj skrbi za primerne govore pri društvenih shodih, naj bodo govori bolj stanovski in naj se ozirajo na nevarnosti ravno dotičnega kraja; b) pravi voditelj je župnik, ki pa lahko svojega duhovnega pomočnika za vodstvo pooblasti; v tem slučaju naj se kaplan z župnikom o družbi rad dogovarja, naj ga pouči o vseh dogodkih v družbi in naj rad sprejema njegove svete.

2. Živahna razprava se je vnela pri vprašanju, kaj je soditi o družbah za može in žene in ali naj oni, ki so se pomogli ali poženili, še udje ostanejo. Tu sta se pojavili dve jako močni in za svoje nazore jako navdušeni stranki.

*Na eni strani se je vneto branil nazor, naj bodo Marijine družbe edino za mladino, da jim bode značaj neka živahnost in neka mladost; možje in žene pa naj bodo v tretjem redu, ki se naj v posameznih župnijah tako uredi, da bodo marali pristopiti tudi možje, zato naj se tretji red ustanovi doma v župni cerkvi s posebnim ozirom na moške, ki ne marajo daleč hoditi in se med trume žensk umešavati. Slišali so se tudi glasovi, da bi za može in žene Marijino družbo nadomestovala bratovščina sv. Družine, ki more, ako se po pravilih vodi, doseči jako lepih vzgojnih uspehov.

Zoper te nazore so se dvignili drugi gospodje, kateri v svojih župnijah vodijo Marijine družbe mož in žen. Trdili so, da ne samo po mestih, ampak tudi po deželi te družbe jako koristno vplivajo; pridobé se možje, da prejemajo sv. zakramente ne le vsake kvatre, ampak na vsaka dva meseca. Tretji red je krasen red, vendar pa le bolj za popolne kristjane, ker jih veže za mesečno prejetje sv. zakramentov, za kar mladega moža ni lahko dobiti.

Gospodje obeh strank so govorili iz lastne izkušnje. Ker se namen posameznih družeb: pospeševati pravo krščansko življenje s pomočjo medsebojnega dobrega izgleda in večkratnega prejemanja sv. zakramentov v obeh doseže in ker je tudi tretji red dobro organiziran in nadzorovan, je oboje dobro; le na to naj se pazi, da se dobro vodi to, kar se vpelje, in kar novodošli župnik v kakí župniji najde, to naj izpopoljuje in dovršuje.

3. O sprejemu se je vse odobrilo, kar se je pred dvema letoma povdarjalo. Za sprejem se morajo oglašenci dobro pripraviti: Kandidatura ne sme nikoli odpasti. V tem času naj se kandidatje dobro podučé o dolžnostih in nalogah Marijinih družeb. Eden gospodov iz Belokranjske je veselega srca pripovedoval, kako je koristno, ako se dobremu članu zaupa priprava prijavljenih. To je v smislu glavnih pravil in se more vpeljati povsod, ker duhovnik nima vselej potrebnega časa. Le nadzoruje naj pripravo in doda, kar je potrebno, da bo vsestransko popolna.

4. Razun voditelja naj bode predstojništvo iz članov, kar je vsekako koristno. Svetovalci in

svetovalke naj bodo iz posameznih vasi. Potrebno je, da ima predstojništvo svoja posvetovanja mesečno, ali na dva meseca; posvetovanja naj se dobro pripravijo; prerešetuje naj se: kaj je med člani koristnega, kaj škodljivega, kaj bi mogli člani po vaseh storiti, da se odpravijo grde razvade (pri mrličih, pri nočnih delih, pri skupnem delu na polju, na travniku, v vinogradu, na svatbi, zoper plese, ponočevanje itd.), da se priredi skupna pobožnost, veselica, da se po župniji pospešuje cerkveno življenje, krščansko mišljenje, da se spodbudi in podžiga cerkveno-versko gibanje itd. Kar predstojništvo sklene, za to se pri skupnih shodih člani vnamajo. Kaj ne, za gorečega, inicijativnega voditelja dovolj gradiva za posvetovanje!

Toda kako naj se predstojništvo določuje? O tem je nastala živahna debata. Nekateri gospodje hočejo, naj voditelj sam imenuje prednika ali prednico in svetovalce. Drugi gospod navdušeno zagovarja prosto volitev vseh udov, kar se je njemu dobro obneslo in je člane zanimalo. Tretji pa je priporočal način, kakor je navaden po splošnih pravilih: predstojništvo določi tri kandidate z volitvijo in izmed teh se pri skupni seji izvoli prednik. Zadnji način se najbolj priporoča, tudi drugi je dober, prvi najslabši.

Shodi članov naj se gotovo vršé in sicer posebej samo za nje, ne pa pri skupni službi božji za vse župljane. Shodi deklet naj bodo večinoma v cerkvi, kjer naj se na poseben prostor zberó: govor naj bode za nje napravljen in kratek. Mladenci pa naj bi se zbirali zunaj cerkve v posebnih dvoranah, kjer se jim lahko kaj več pove; voditelj naj se za take govore dobro pripravi.

5. Razne prireditve. Slišali so se razni nasveti. Za dekleta mora biti spoved mesečna; za mladeniče vsaj na dva meseca, ker drugače se mladenič ne bo obvaroval v treznosti in sramežljivi čistosti. Skupna obhajila naj bodo ob obeh družbenih praznikih. Kjer število članov ni preveliko, more biti skupno obhajilo vselej, zapovedano pa ni; ako so člani mnogoštevilni, naj se razdelé na nedelje celega meseca.

Božja pota se svetujejo, toda nikdar skupaj mladeniči in dekleta. Dekleta naj se ne vodijo predaleč na božjo pot; ako le mogoče, naj se romanje tako uredi, da ne ostanejo čez noč od doma. Voditelj naj ne potuje skupaj z njimi, naj ne gre v sredi njih, posebej ne na samotnih krajih, ali zvečer dolgo v noč; naj gre zase in naj članicam na božjem potu opravi pobožnost. Božja pot za dekleta naj se napravi v letu enkrat, k večjemu dvakrat in ne ob času obilnega dela. — Za mladeniče pa naj se romanje priredi po okolnostih in lahko bolj daleč. Koristno je, ako pride skupaj veliko mladeničev iz več župnij ali dekanij. Vse naj se tako priredi, da bodo mladeniči prejeli

sv. zakramente, zraven pa tudi zunaj imeli kako pošteno zabavo: petje, tamburico, govore, igro, kar naj se poprej vse točno pripravi.

Tudi o igrah se je govorilo. Bilo je gospodov, ki so zahtevali, naj se igre sploh opusté, ker nikoli niso koristne, posebno pri dekliških družbah naj se opusté, ker napeljujejo k nečimernosti in ker ni posebno spodobno, da bi jih moral pripravljati duhovnik; pa tudi obrekljivih jezikov nikjer ne manjka. — Mladeničem bi se moglo več dopustiti; naj se jim pripravi veselica s petjem, govori, glasbo in morda se še igra doda; toda nikdar naj društvo kot tako ne priredi iger z mešanimi vlogami; sploh naj člani Marijine družbe pri takih igrah nikoli ne sodelujejo. To naj se zgodi v letu enkrat, dvakrat po okolnostih. — Sploh se mora reči, da nekoliko zabave naj bode pri družbi, posebno pri mladeniški: izkušeni voditelji, namreč jezuitje, to močno priporočajo: oni radi napravljajo „Sodalenabende“ pa se skupno s člani v razvedrilo po večkrat zberó, resno in šaljivo razgovarjajo, marsikako modro ugamejo in marsikaj koristnega za katoliške namene in namere sklenejo.

O plesu se je skoraj strastno razgovarjalo. Načelno naj je ples članom Marijine družbe prepovedan. Saj je ples sploh nevaren, tudi onda, ako smejo na ples le povabljene, poznane osebe in družine: saj tudi leti plesi trajajo po cele noči do poznega jutra! Nevarni so tudi plesi na ženitninah, kjer se premnogo greha stori. Posebno nevarni so plesi po gostilnah in privatnih hišah o gotovih prilikah, kamor od blizu in daleč prihajajo plesavci in plesavke, morda celo razuzdanci in razuzdanke. Kdorkoli hoče ostati pameten in pošten, naj se plesa ogiba; ako že mora iti, naj gre malokdaj, nikdar iz nagnjenja, vselej le za malo časa. Ako to za vse velja, velja še posebno za člane Marijine družbe. Če že mora na ples, naj se oglasi voditelju, ki more dovoliti, toda le za malo časa.

Pri družbah naj se pospešuje varčnost in treznost. V družbi naj se osnujejo čebelice, ki lepo uspevajo. Mladenci naj ne posedajo po krčmah, zato naj se jim osnuje izobraževalno društvo, kjer se čita, se prirejajo predavanja, uči petje, tamburica, igra tombola, šah in drugo. Koristno je, ako ima vsaka mladeniška družba abstinentni krožek.

6. Knjige. Vsaka družba naj ima točen imenik; naj se točno zapiše dan sprejema; v opazko naj se zabeleži, da li je član umrl, stopil v zakonski stan, odselil se in kam, izbrisan bil in zakaj. Tudi kratka kronika je potrebna. Vanjo se kratko opisuje življenje kongregacije, vsi veseli in žalostni dogodki,

napredek in hiranje in drugo. Naj se napravi še tretja knjiga: zapisnik sej predstojništva, da se ve, o čem se je razgovarjalo in kaj se je sklenilo. Res, za te knjige treba nekoliko časa, toda, kdor jih točno piše, dobi veselje do tega in jih v poznejših letih rad prelistuje.

II.

O bolj tesni organizaciji se ni moglo mnogo razgovarjati, ker je že čas potekal, ter so zborovavci počasi odhajali. Leta 1904 smo volili škofijskega voditelja. Ker prelat Flis vodstva ni mogel sprejeti, izbral se je g. župnik Kalan. Vendar on sam ne zadostuje, organizacija se mora izpopolniti.

Pri shodu l. 1901 se je o bolj tesni zvezi Marijinih družeb že govorilo. P. Ludewig S. J. je predložil: 1)

„Priporoča se zveza voditeljev in prednikov določenih krajev istega mesta, istega dekanata. Zvezani bi bili za dotične družbe v „skupni svet“, ki bi se vsako leto enkrat ali dvakrat zbral in o skupnih zadevah posvetoval (o slovesnostih, o knjigah in časopisih i. dr.). Vsaka družba je sicer samostojna, vendar bi ne bilo nemogoče zediniti se za skupno postopanje. K skupnemu posvetovanju naj bi z voditelji prišli tudi predniki kot odposlanci posameznih družeb; eden voditeljev bi moral predsedovati, shode napovedovati, za izvršitev sklepov in za objavo v časopisih (v „Bogoljubu“) poskrbeti. — Akoravno to le bolj za mladeniške družbe velja, vendar bi se pa mogla ta zveza tudi za deklške družbe izpeljati.“

Jaz sem dodal: „Želim, da voditelji te točke uvažujete. Kar je navedeno o tesnejši zvezi posameznih družeb, ali bi se ne moglo to izpeljati po posameznih dekanijah, morda po arhidijakonatih, ali po navadni razdelitvi naše kronovine v del gorenjski, dolenski in notranjski? Morebiti bi se na poziv gospoda dekana, ali pa pri shodu „Sodalitatis“ gospodje o tem pomenili in si izbrali dekanijskega zastopnika, priredili bi potem tak skupen shod, organizacijo dalje razvili, ter vse ono odredili, kar je za živahno gibanje v družbah koristno, odstranjevali pa, kar bi ga oviralo.“

Tako že l. 1901. Ta želja je ostala le na papirju. Ker se pa sedaj med voditelji samimi čuti potreba tesnejše zveze, pričakujem, da se nasvetovana organizacija izvede.

Na prvem shodu „Sodalitatis“ naj se izbere dekanijski voditelj, ki naj stopi v zvezo z župnijskimi voditelji in se osebno prepričuje, da li se Marijine družbe ustanovljajo in vodijo po pravilih; naj se povabi k sprejemom, k slovesnim shodom, naj gre po možnosti vsako leto enkrat k navadnemu shodu, katerega naj vodi.

V letu enkrat ali dvakrat morda o priliki shoda „Sodalitatis“, naj priredi shod vseh župnijskih voditeljev na razgovor o vsem, kar se tiče društvenega življenja in gibanja. Naj se poskusi k dobro pripravljenemu shodu povabiti tudi predsednike raznih družeb.

Izvoljeni dekanijski voditelji naj izvolitev prijavijo škofijskemu voditelju, g. župniku Kalanu v Zapogah (pošta Smlednik). Gospod župnik je sicer želel, da naj bi se izbral kak drug škofijski voditelj, vendar pa so navzoči soglasno zaklicali, naj on še ostane in se za razvoj družbe žrtvuje, na kar je gospod častno breme zopet sebi naprtil.

III.

Na dnevni red sem postavil tudi preimenitno vprašanje „de reticentia voluntaria peccatorum“, ker so duhovniki, kateri trdijo, da je prav mnogo spoved neveljavnih zavoljo zamolčanih grehov; tudi so, ki trdijo, da so v tem oziru ravno člani Marijinih družeb v prav posebni nevarnosti.

O tem vprašanju je poročal g. dekan dr. Josip Kržišnik, ki precej črno gleda; no, ogromna večina duhovnikov mu je odločno, deloma ogorčeno nasprotovala.

Jaz sam ne upam svojih misli o tej stvari razodevati. Imam pa pred seboj knjižico,¹⁾ katera dosti lepo razpravlja o vzrokih neveljavnih spovedi in o sredstvih zoper to nesrečo.

Kot vzroke našteva — ex parte poenitentis: 1. negligentia orationis, 2. verecundia; ex parte confessarii: 1. incuria salutis, 2. duritia, 3. festinatio, 4. zelotypia, 5. imprudentia, 6. rigor, 7. dissidentia, 8. praxis dandi elumosynam.

Kot pripomočke zoper to nesrečo našteva ex parte poenitentis 1. oratio, 2. meditatio; ex parte confessarii: 1. propria sanctificatio, 2. zelus animarum, 3. interrogatio, 4. libertas in confessario eligendo, 5. praedicatio de confessionibus sacrilegis, 6. missio.

Ima knjižica precej lepih in praktičnih navodil o vseh omenjenih točkah, posebno „de interrogatione“; ta stran je posebno važna in kočljiva; potrebno je čitati navodila, potem dobljene izkušnje premišljevati, najbolj pa v želji rešiti duše moliti; ako to storiš, čutil boš posebno božjo pomoč in znal boš prašati tako varno in le toliko, kolikor je ravno za dotičnega spokornika potrebno. Vredno je knjigo naročiti in prečitati, če tudi vsaj za naše kraje preveč črno gleda, kakor nas izkušnja uči.

Za Marijine družbe priporočam: 1. naj se o nevarnosti in grozoti neveljavne spovedi vsako leto vsaj enkrat govori; 2. naj se članom dá prilika,

1) „Škofijski List“ 1901 str. 83.

1) Ed. Brahm C. S. R., de reticentia voluntaria peccatorum in confessione. Bruxellis, typis Julii de Meester, 1905, str. 87.

spovedati se tujemu duhovniku, da, onim, ki se spovedujejo mesečno, naj se naravnost zapove, da gredo dvakrat, trikrat drugam k spovedi; ako gredo, naj domač spovednik pokaže, da ta korak popolnoma odobruje; 3. ako je mogoče, naj se članom priredé duhovne vaje, ali pa naj se vzbujajo, da se udeležé skupnega misijona z vsemi župljani.

Posebno pa naj duhovnik sam prav goreče moli, naj gori za zveličanje duš, naj tudi kaj čita in zadel bode pravi postopek, našel pravo besedo, da spodbudi spokornika na točno in skesano spoved vseh, tudi največjih grehov. Iskreno češčenje presv. Srca Jezusovega mnogo mnogo koristi; Marija, pribežališče grešnikov pa tudi čudežno pomaga.

Daj Bog, da bi se Marijine družbe lepo razvijale! Nekateri gospodje so izrazili željo, naj se jim naznanijo dobre knjige, iz katerih bi mogli zajemati gradivo za razna predavanja. Pri shodu so si lahko prav mnogo primernih knjig ogledali, ker so bile v posvetovavni sobi razpoložene na ogled. Naj jaz nekatere omenim:

1. Prav koristen je mesečnik: „Unter der Fahne Mariens“, redigiert von P. Harrasser S. J. Wien; velja na leto 2 K 60 vin.;

2. Hense, Die Versuchungen und ihre Gegenmittel; Freiburg in Breisgau, Herder (str. 636);

3. Mühlbauer, Führt die Kinder zu Maria, Regensburg (str. 412);

4. Dahlmann, Handbuch für die Leiter der Marianischen Kongregationen, Münster (str. 436); ima mnogo načrtov za govore Marijinim družbam;

5. Müller, Kampf um die Palme der Keuschheit; Münster (str. 179); sieben Predigten;

6. Dosenbach, Die schönste Tugend, Herder, (str. 255);

7. Opitz, Unterm Lilienbanner, Wien, (str. 188).

Vse knjige se dobé v naši Katoliški bukvarni; le mesečnik sub 1) „Unter der Fahne Mariens“ je najbolje naravnost naročiti; naslov se glasi: Administration der Sodalen-Korrespondenz „unter der Fahne Mariens“, Wien, IX. Canisiusgasse 12.

V Ljubljani, 28. aprila 1906.

✠ Anton Bonaventura

škof.

26.

O varstvu deklet.

P. n. gospodom duhovnikom.

Tržaški „Novi List“ je v svoji 334. številki z dne 2. junija t. l. prinesel kot poročilo o delovanju „Zveze“ tekom prvega leta prav poučen govor o prizadevanju tržaških gospá za varstvo deklet, ki prihajajo v Trst služiti. Ko sem bral, da je v enem letu tje prišlo nad 100 Kranjic, sem sklenil to poročilo priobčiti in vse duhovne pastirje prositi, da starše in hčere večkrat opozorujete na nevarnosti v Trstu, pa na to zvezo za varstvo deklet in njeno delovanje: Govor, ki ga je imel uradnik Lud. Dean na shodu „Zveze“ dne 19. maja t. l. v Trstu, se glasi:

„V grškem bajeslovju čitamo, da so imeli Atenci hudo vojsko, v kateri so bili premagani. Posledica poraza je bila ta, da so morali vsakih devet let poslati na Kreto po zmagovalčevem povelju sedem mladeničev in sedem nedolžnih mladenk.

Teh štirinajst žrtev je bilo namenjenih za hrano nekemu nestvoru. Na javnem trgu so se zbrali meščanje in so vadljali za te nesrečnike in nesrečnice. Strah, groza, obup, jok in nepopisna žalost je vladala v mestu od kraljeve palače pa do zadnje koč.

Ladja, ki je imela odvesti te žrtve, je napela črna jadra v znamenje žalosti in tuge. O da, po vsej pra-

vici, saj niso nikdar več videli svoje domovine. Komaj so prišli na kraj, koj se jih je vrglo v Dedalov labirint, v katerem je bival nestvor Minotaur (pol človeka, pol živali v pomen protinaravnih strasti).

Atenci so že dvakrat oddali te žrtve. Vsakokrat je zavlada po mestu taka žalost, da je ni bilo možno nikdar pozabiti. Bližal se je tretji obrok, v katerem bi bilo moralo sedem mladeničev in sedem deklet iti v pogubo.

Nepopisno je bilo tarnanje in vzdihovanje. In zopet so se dvignila črna jadra, da odvedejo ta izbrani cvet mladine v grozno naročje Minotaurovo. Takrat pa se je pridružil tem žrtvam junak Tezej, ki je iz ljubezni do bližnjega poln duha požrtvovalnosti odrešil domovino tega groznega davka.

Predragi! Toliko solz, toliko vpitja, toliko vzdihovanja je bilo v Atencih radi sedem mladenk, katere so morali dajati v strašno smrt, v nemilo usodo vsakih devet let.

Moderni svet dvajsetega veka pa nima niti ene solzice za toliko in tolikokrat sedem mladenk, ki gredo ne vsakih devet let, temveč vsako leto, vsak mesec, vsak teden, vsak dan v sramotno naročje mladih po-

kvarjencev in propadlih starcev za — umazani denar. Ni solze, ni pomilovanja za te nesrečnice, ki so svoje dni bile tudi nedolžne, a sedaj brez miru in pokoja žive pozabljene, žalostne, obupane, na duši mrtve, na srcu pokvarjene, na telesu izrabljene in izkoriščane brez tolažbe, brez ljubezni, brez prijaznosti, brez prostosti, v spominu na nekdanje čednosti, na nekdanje poštenje, nedolžnost, polne notranjih bojov, katere vstvarja pekoča vest, ranjeno srce. In vendar so te žrtve izzašle iz zdravega, vernega naroda. Kako so prišle do tega? Zapeljane so bile. Prišle so po kruh v veliko mesto brez izkušenosti. Človeka niso imele da bi jih sprejel in spremljal do poštenih ljudi. Zato pa niso spali mešetarji človeškega mesa.

Cenjene gospe! Predobro veste, kaj pomeni; „pokvarjena ženska“, predobro znate, kako se tepta njena čast, človeška dostojanstvenost, zakon narave. Izmučene in iztrpinčene morajo biti vsak trenutek po noči in po dnevu na razpolago divjim razuzdancem, ki imajo denar, katerega pa ne vidijo one nesrečnice. Obnemogle po izmučenju se umetno dviga v njih življenska moč z opojnimi pijačami. Življenske sile se trošijo, starost, grde bolezni gredo naglim korakom v ta bitja. In v kratkem času jih ni — več med živimi.

Za njihovo smrt ne zna ne oče, ne mati, ne znanci, ne brat ne sestra, ne duhovnik. Na sodnji dan še le bodo znali zanje. Kakō bo to svidenje? Toda modernih pokvarjencev to ne moti. „Novo blago, sveže blago, nedolžno blago, zdravo blago“ se oglašja klic po deželi, ko hodijo agentje okolo ponujajoč lepih „poštenih“ služb. In dekleta, ki so morda v prepiru s stariši, dekleta, ki so nečimerna, gredo na lim. Večkrat pa tudi revščina sili mladenke, da zapuste svoj dom.

Pomislite! Ko bi imele mladenke, ki prihajajo v svetovna mesta, potrebnega varstva, bi se to gorje, ta madež človeške družbe odpravil ali vsaj zmanjšal. Tudi ta dekleta so stvarjena po podobi božji, tudi ona so enkrat zarudela pri dvoumni besedah, imela so tudi sramožljivost — a prišla so v te mreže le po zanjkah satanovih pomagavcev.

Kje je pri teh žrtvah ženska čast? Kristus je dvignil pogansko žensko in določil ji častno mesto, z moškimi enakopravno mesto glede človeških pravic. Skoraj dvatisoč let pa trpi krščanstvo, da se žensko bitje tako ponižuje. O krščanstvo tega ne odobruje, le Judeževa zalega omogoča to.

Krščanska ljubezen je vstvarila „Varstvo deklet“. Mnogo požrtvovalnih gospa in gospic se je združilo po večjih mestih v to, da sprejema posebno na postajah novodošle, neizkušene mladenke in jih obvaruje pred pogubo.

Varhinje, katere nosijo na prsih svetinje na belorumenih trakovih, spremljajo dekleta v poštene zavode ali pa v poštene družine. Tako so obvarvane od tistih hudičevih hlapcev, ki oskrbujejo zloglasne brloge s „svežim“ blagom.

V Trstu smo predolgo zaostali za napredkom v krščanskih podjetjih. Že več let deluje za podpiranje ubožcev, udov in sirot „Vincencova Družba“, ki nabira dan za dnevom milodare. Na tisoče kron je že ta imenitno krščanska družba izdala za kruh in obleko (stanovanje) ubožcem.

Po nasvetu Prezvzišenega škofa Dr. Fr. Nagla so se postavile tudi po cerkvah (v Trstu in okolici) posebne nabiralnice za kruh sv. Antona. Večkrat je skrivnostno čudno, koliko denarja (tudi zlatega) pride v nabiralnice.

Gotovo pa so velike sirote one mladenke, ki prihajajo brez spremstva, brez očeta, brez matere, brez nikogar — v naša mesta po kruh (službo).

Prezvzišeni, ki je poznal iz Dunaja in Rima, kako uspešno deluje družba za „Varstvo deklet“, je po prepričevalnem prizadevanju dosegel v Trstu tudi to, da je Vincencijeva družba ustanovila poseben „oddelek za Varstvo deklet“. „Zveza za varstvo brez spremstva potujočih deklet“. (Trst, Giacinto Gallina 6. l. urad je odprt od 12 — 1. Pri poteškočah se na urad lahko obračajo tudi služkinje za svet. Op. U.)

Dne 10. aprila 1905 je Prezvzišeni škof to podjetje blagoslovil. Štirinajst gospa in gospic se je takoj oglasilo za reševanje deklet.

Dne 11. aprila so šle Varhinje k sv. maši, ki je bila v cerkvi Sv. Antona Novega in potem so takoj se zmenile, v kakem redu bodo hodile na železnično postajo sprejemati novodošla dekleta.

Od tistega časa do danes je bilo sprejetih in spremljanih v poštene družine in Zavode 315 deklet: 101 Kranjica, 71 Goričank, 38 Štajerk, 20 Korošic, 15 Hrvatic (Slavonk), 8 Istrank, 5 Tirolk, 2 Nižje Avstrijki, 2 Polakinji, 1 Čehinja, 1 Ogrka in 1 Bavarka.

Po starosti jih je bilo med 14.—20. letom 110, med 20.—25. letom 98, med 25.—30. letom 69, čez 30. leto 38.

Kaka lepa previdnost. Tristo petnajst deklet (315) je tedaj bilo sprejetih. Od teh jih je bilo spremljanih 208 v tukajšnja dva Zavoda (Zavod sv. Nikolaja in pa Weissmannov zavod), 107 jih je pa našlo takoj poštene službe, ker so bile spremljane naravnost do dotičnih družin.

Gospe (in gospice) varhinje so bile do došlih tujih deklet zelo prijazne, tako, da so si takoj pridobile ljubezen in zaupanje. Kdor dela iz ljubezni do Boga, temu je vsak človek brat in sestra. Pri teh var-

hinjah (ki spadajo trem narodnostim slovenski, laški in nemški) so bila dekleta vseh narodnosti vse enako dobrodošla.

Gospe pa so bile prave misijonarke, ker so vedno mladenkam lepo prigovarjale, naj bodo dobre kristjanke, povedale so jim, koliko nevarnosti jim preti v Trstu in kako da morajo biti previdne.

Večkrat so varhinje spremljale ubožna in obolela dekleta tudi v bolnišnico, v sirotišnico (Sv. Jožefa) ali pa so še celo same ponudile streho, pomagale so tujkam tudi s pojasnili gléde izseljevanja, gléde te ali one službo.

Neka nezakonska šestnajstletna mladenka je dobila povabilo, naj postane plesavka (!). Mati njena je žal to dovolila. Pokvarjena tovarišica je bila že na tem, da jo popolnoma izpridi. — Varhinje so jo o pravem času rešile — in sedaj ima dekle pošteno službo. Druga enajstletna nezakonska deklica je prišla po prizadevanju varhinj v Orfanotrofij, a bila je že v nevarnosti, da jo zgrabijo satanske hijene starega mesta.

Vsak mesec ima ta „Zveza“ svoj shod, kjer poedine varhinje pripovedujejo svoje čudne dogodljaje tekom meseca. Kakšenkrat pripovedujejo ginljive prizore. Neka varhinja — Slovenka je dočkala na postaji eno Ogrko, ženo z dvema otročičema, ki je bila namenjena, da gre za možem v Ameriko. Nista se razumeli nič po besedi, a krščanski srca sta se umevali. Bilo je že pozno v noč (10.—11. uri). Agencije so bile zaprte. Nista vedeli kam. Žena je bila brez denarja, trudna in lačna. Kam sedaj? Gospa je bila plačala voz do agencije, a ker je bila ta zaprta, sprejela je to tujo ženo popolnoma nepoznano, pod svojo streho. Ogrka je bila tako ganjena, da se je vrgla na tla in poljubovala noge rešiteljici. Obe dve sta jokali.

Kako potrebno je to delo se vidi iz tega, ker večkrat prihajajo dekleta v Trst in imajo že naslove, kam so namenjena. Tako je imela neka mlada deklica naveden a s l o v zloglasne hiše. To je dalo povod, da je „Zveza“ teh gospa poizvedela za naslov vseh zloglasnih in dvomljivih hiš in hotelov, da more tako opozoriti neizkušena dekleta na nevarnosti, ki jim prete, če gredo po nepoznatih naslovih v prepad.

„Zveza“ se je obrnila do župnih uradov s posebnimi oglasi, v katerih prosi č. duhovščino, da opozore odpotujoča dekleta na nevarnosti po mestih in na o b r a m b o.

Zveza je zasledila skrivne agencije, ki so bile v službi zloglasnih hiš severne Italije. Za vsako dekle, katero so te agencije spravile čez avstrijsko mejo (Cormons, Cervignano), so dobile čistih 40 lir (40 kron) in še plačano potnino.

„Zveza“ je zasačila tudi take družine, ki hočejo prihranjivati denar s tem, da utrgajo ubogim služ-

kinjam pičlo plačo, jim pa „velikodušno“ puščajo ključ, da si ponoči kaj zaslužijo. (?) To je naravnost gorostasno. Prvo leto deluje ta „Zveza“, a že je mnogo dosegla. Kmalu bo treba razširiti delovanje tudi na novo železniško postajo (Campo Marzio) in pa sv. Andrej. Seveda mora priti na vrsto tudi luka, kjer bo treba paziti na odhajajoče in dospеле parnike.

O gospe in gospice, ki se zavedate časti svojega spola in jo cenite, pridite, pridite v mnogem številu v Zvezo in postanite Varhinje. Bodite angelji varhi ubogim mladim, neizkušenim mladenkam, saj so Vaše sestre, Vaše hčere.

Leta 1878 se je ob otoku Seeland potopila ladja izselnikov. Proti jutru so ljudje zapazili ob obali žensko truplo, ki je plavalo po vodi. Bilo je truplo nežne mladenke, ki je prva splavala na kraj. Velika množica ljudi se je zbrala in žalostno opazovala ponesrečenko. Naposled se prerije skozi vrste ljudi neka žena, ki je bila tako ganjena, da je na čelo ponesrečenke vtisnila prisrčen poljub z besedami: V imenu oddaljene matere!

Velebenjene gospe! V imenu oddaljenih mater kličem Vam danes, pritecite na pomoč ubogim nedolžnim dekletom, ki prihajajo v naša mesta. Rešujte jih, sprejmite jih, spremljajte jih v poštene družine (ali zavode). V imenu oddaljenih mater izvršujte delo krščanske ljubezni, dajte jim potrebnih naukov in opominov, oddaljene matere Vam bodo hvaležne. Morje pregrešnega življenja razuzdanih ljudi zahteva mnogo, mnogo žrtev, časnih žrtev, ker so zapeljanke izgubljene navadno za ves čas življenja, ne vidijo več ne očeta, ne matere, ne bratov, ne sester, ne duhovnika, ne cerkve, ne razpela, ne podob Matere božje, zahteva pa to morje tudi večnih žrtev, ker se te nesrečnice morejo malokedaj spraviti z Bogom.

V imenu oddaljenih mater skrbimo tedaj za mladino, posebno še za tako, ki je v grozni nevarnosti. Kamor ne sega več materino milo oko in očetova skrb, sega naj krščanska ljubezen.

V imenu oddaljenih mater, in (v mesecu majniku) v imenu Nebeške Matere Marije, ne bojmo se izpostaviti se zasmehovanju, zasramovanju, preziranjju, izzivanju in preganjanju tistih ljudi, katerim je naša „Zveza“ napotu ali kateri nimajo smisla za krščansko ljubezen.

Pozdravljajte, velebenjene gospe, vsako pošteno mladenko prišedšo v Trst: „Pridi, sestra, k meni pridi, jaz Te ljubim!“

Prosim vse duhovnike, da to poročilo uporabljate v cerkvi in zunaj cerkve, posebno v onih župnijah, iz katerih dekleta v Trst odhajajo.

✠ Anton Bonaventura

škof.

27.

O sv. zakonu.

Vernikom zoper krive preroke.¹⁾

Včeraj sem imel dolžnostna opravila v neki župniji blizu Ljubljane. Ob tej priliki zaidem v malo družbo, kjer smo se o raznih žalostnih in veselih dogodkih našega časa pogovarjali. V tem razgovoru se mi je pripovedovalo, kako neki mož in njegov sin mladeniče in može k sebi vabita, češ, da jim bota razne, posebno za kmetiški stan prekoristne stvari razlagala. In res sta mladeničem in možem tekom leta marsikaj koristnega povedala.

Vendar se je pa to zbiranje marsikomu jako sumljivo dozdevalo, za kar je že čas zbiranja razloge dajal, namreč ravno ono uro se shajajo. ko je v bližnji cerkvi krščanski nauk in blagoslov. In glejte, ravno sedaj se je pokazalo, da je ta sum zares opravičen, dotična moža sta v svoje razlage prav mnogo krivih naukov vpletla, posebno onda, ko je eden od njih zagovarjal razdružljivost zakona in civilni zakon. O tem so poslušavci molčali in še le zadnji čas je nekdo to skrivnost izdal.

Vidite kačje zvijače! Pod pretvezo koristnega pouka se možje in mladeniči vabijo in ko so se pridobili, da takim zvitim ljudem, ki grde svoje namere skrivajo, zaupajo, onda se jim začnejo razlagati krivi, da, celo protiverski nauki! Ali ne vidite grabežljivih volkov v ovčji obleki!

Ker tudi od drugod čujem, da se razširjajo kriva mnenja o tako sveti stvari, kakor je zakon v katoliški cerkvi in da se Vam hoče namesto resnice vriniti laž in zmota, da, krivo-vera, naj Vam prav kratko razložim, kaj je o zakonu in zakonski zvezi trdnain nepobitna resnica.

I.

Verska resnica je, da je med kristjani zakonska zveza pravi zakrament novega testamta. To zvezo samo je Kristus povzdignil v vidno in podelilno znamenje milosti božje, da moreta zakonska vse dolžnosti svojega

stanu potrpežljivo in točno izpolnjevati, ter živeti v edinosti, ljubezni in zakonski zvestobi. Od tod sledi, da je med kristjani zakonska zveza sama na sebi zakrament in da vsaka zveza med kristjani, ki bi ne bila zakrament, bi tudi ne bila veljavna zakonska zveza, ampak le grešno skupno življenje, kar je gotova cerkvena resnica.

II.

Verska resnica je, da je zakonska zveza že sama po sebi nerazdružljiva. Tako je hotel Bog, ko je prvemu možu ženo dal; to je potrdil Kristus z besedami „kar je Bog združil, naj človek ne razdružuje.“

Taka nerazdružnost je tudi naturnemu pravu bolj primerna: saj nerazdružnost zahteva že ljubezen ženina in neveste, potem potrebna vzgoja otrok, sreča družin in blagor držav.

Ta nerazdružnost je pa potrjena in dovršena, odkar je zakonska zveza postala zakrament. Verska resnica je, da se zakon sklenjen med kristjani in z izpolnitvijo zakonske dolžnosti izvršen, nikoli in nikakor razdreti ne more, edino smrt ga razdere.

Res pa je, da ima cerkev oblast, zakon proglasiti kot neveljaven, ako je bil resnično že od začetka neveljaven zaradi neodstranjenega razdiravnega zadržka, toda od začetka veljaven in izvršen zakon more razločiti le smrt enega zakonskih. Cerkvena oblast more tudi v gotovih slučajih iz važnih vzrokov dovoliti, da se zakonska ločita od mize in postelje; nikdar in nikoli pa ne more tako ločeni skleniti druge pred Bogom veljavne zakonske zveze, dokler živi zakonski sodrug.

III.

Verska resnica je, da ima edino cerkev oblast soditi o veljavnosti zakona, postavljati

¹⁾ Naj se ta list prav počasi in razločno vernikom z lece prebere in pojasni.

razdirajoče zadržke in od njih oproščevati, ako niso božjega ali narurnega prava. Edino ona more zakonskim, če imajo razlogov, dopustiti, da živé ločeni, akoravno zakon veljaven ostane; saj je zakon zakrament; upravo zakramentov je pa Jezus Kristus edino cerkvi izročil. Država nima pravice postavljati zadržkov, ki se tičejo bistva zakonske vezi; nima pravice razsojevati veljavnosti zakona ali vernikom dopuščati, da ločeni živé; ona more postavno določevati le premoženjske in državljske razmere zakonskih in njihovih otrok. Državne postave glede bistva in veljavnosti zakona izdane torej pred Bogom in cerkvijo ne veljajo in se edino po njih noben pred Bogom veljaven zakon skleniti ne more.

IV.

To so glavne verske in gotove cerkvene resnice o sv. zakonu. Kaj od tod sledi?

1. Kdor zagovarja razporoko ali trdi, da se zakonska zveza med kristjani sklenjena in z zakonskim življenjem izvršena more razvezati, taji naravnost versko resnico o nerazdružnosti take zveze, in je krivoverec.

2. Kdor zagovarja civilni zakon, to je poroko brez ozira na cerkev edino po državnih postavah in pred državno osebo, taji zopet versko resnico, da je zakon zakrament in se

mora torej tako skleniti, kakor zahteva cerkev, in je krivoverec.

3. Kdor zahteva, naj o zakonski zvezi med kristjani postave daje država ali državna zbornica, taji versko resnico, da ima edino cerkev pravico take postave dajati, oropa cerkev njenih od Boga danih pravic, zapeljuje državo na postave grešne in pred Bogom neveljavne in je zopet krivoverec.

V.

Krščanski možje in mladeniči! ali bote zahajali k možem, ki Vas vabijo k predavanjem s hudobnim namenom, med dobre nauke pomešati laži, zmote, krivoverske nauke in jih Vam vcepiti v srce, da sami ne veste kdaj? Kaj Vam koristi tečna hrana, kateri je pa strup primešan? ali bi jo uživali, če bi to vedeli? Naj se taki možje duhovnikom dobrikajo, naj še k sv. maši hodijo in se tudi Vam sladkajo, to je samo prekanjenost, da bi Vas laglje premamili, to je le navidezna ovčja obleka, pod katero je skrit grabežljivi volk. Prosim Vas, bežite proč od njih! Starši, pazite na svoje sinove, da se ne izgubé! Ako Vam je neumrjoča duša mar, stopite na noge zoper taka prenevarna shajanja!

V Ljubljani 7. junija 1906.

✠ **Anton Bonaventura,**
škof.

28.

Naznanilo o sprejemu

v kn. šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano za šolsko leto 1906/7.¹⁾

V kn. šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano se sprejemajo telesno zdravi in moralno nepokvarjeni mladeniči, zlasti taki, o katerih je upati, da se bodo po dovršenih gimnazijskih študijah posvetili duhovskemu poklicu.

V šolskem letu 1906/7 bo v zavodu pripravljani tečaj za gimnazijo in prvi in drugi gimnazijski razred.

Gojenci dobivajo v zavodu vso oskrbo, namenu primerno vzgojo in pouk v obsegu in po načrtu, kakor to velevalo avstrijski šolski zakoni.

Za mladeniče iz ljubljanske škofije je v gimnazijskih razredih cela plača 400 K na leto, za mladeniče drugih škofij 500 K. Nekaj izmed tistih, pri katerih je upanje, da se bodo posvetili duhovskemu po-

¹⁾ To naznanilo naj čč. gg. dušni pastirji ljudstvu s prižnice preberó.

klicu, se bo sprejelo tudi brezplačno ali po znižani ceni, kolikor to dopuščajo gmotna sredstva zavoda. Vendar morejo dotični to dobroto letako dolgo uživati, dokler se je po svoji pridnosti in svojem vedenju kažejo vredne. — Učenci pripravljalnega tečaja plačajo vsi brez razlike 300 K na leto. — Šolnina se ne plačuje; le za sprejem v I. gimnazijski razred se plača 10 K; pri vpisovanju v II. gimnazijski razred pa 4 K za učila.

Repetentje se ne sprejemajo.

Prošnje za sprejem morajo vsi učenci osebno, v spremstvu svojih staršev, oziroma njih namestnikov izročiti vodstvu zavoda. Na prošnje, ki bi jih učenci poslali po pošti ali po kaki drugi poti, pa bi sami ne prišli za časa k hišnemu vodstvu, bi se moglo le v izrednih slučajih ozirati.

Posebe je pomniti:

1. Učenci, ki hočejo stopiti v I. gimnazijski razred, morajo oddati svoje prošnje do 6. julija; prošnji naj priložé: *a)* krstni list; *b)* izpričevalo o stavljenih kozah; *c)* izpričevalo o dovršeni ljudski šoli s pripomnjo, da se je izdalo, ker hoče učenec vstopiti v gimnazijo. — Kdor bi želel biti sprejet brez-

plačno ali po znižani ceni, bi moral priložiti tudi ubožni list.

Mladenci, o katerih se bo sodilo, da bi se mogli sprejeti v zavod za I. gimnazijski razred, se bodo pozvali k izpitu, ki se bo vršil v ponedeljek, 16. julija (začetek ob osmih zjutraj) v šolskih prostorih kn. šk. zavoda v Št. Vidu nad Ljubljano.

2. Učenci, ki niso stari nad 13 let in so z dobrim uspehom dovršili I. gimnazijski razred na kaki drugi gimnaziji, pa bi želeli v II. gimnazijski razred priti v zavod, naj oddajo svojo prošnjo, gimnazijsko izpričevalo obeh tečajev in druge zgoraj naštete listine do 31. julija.

3. Učenci pripravljalnega tečaja naj priložé prošnji razen krstnega lista in izpričevala o stavljenih kozah izpričevalo o dovršenem 4. ali vsaj 3. razredu štirirazredne ljudske šole; prošnje morajo oddati do 31. julija.

Kdor bi želel bolj natančnih pojasnil, naj se obrne do podpisanega vodstva.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dné 8. junija 1906.

Vodstvo kn. šk. zavoda sv. Stanislava.

29.

Novomašniki.

V zmislu in po določbah sv. Cerkve (Conc. Trident. Sess. XXIII. Cap. 5 de Reformatione) naj se po vseh župnijskih in redovniških cerkvah dne 1. ali 8. julija (IV. ali V. nedeljo po Binkoštih) razglasé letošnji novomašniki. Hkrati naj se vernikom toplo priporoči, da prav goreče molijo za novoposvečence, da postanejo prav vredni duhovniki.

Posvečeni bodo v mašnike naslednji gg. bogoslovci:

a) iz IV. leta: Anton Demšar iz Tržiča, Ivan Gogala iz Kranja, Valentin Jerše z Dobrave pri Kropi, Vincenc Kavčič iz Kranja, Frančišek Kerhne iz Vipave, Ivan Klavžar iz Črnega vrha nad Idrijo, Ivan Kmet iz Tržiča, Ivan Kogovšek iz Št. Vida

nad Ljubljano, Ivan Langerholz iz Stare Loke, Matija Noč s Koroške Bele, Anton Papež iz Ambrusa, Jernej Pavlin iz Naklega, Ivan Pogačar z Breznice, Ivan Sedej z Vojskega, Frančišek Zorko z Vač;

b) iz III. leta: Frančišek Govekar iz Smednika, Ivan Kepec iz Cerkelj, Ivan Lovšin iz Ribnice, Alojzij Markež z Jesenic, Ivan Opeka z Vrhniko, Ivan Rihar iz Logatca, Matija Selan iz Sostrega.

Subdiakonat bodo prejeli 9. julija, diakonat 10. julija, presbiterat pa 12. julija, izvzemši gg. Gogala, Kogovšek in Lovšin, ki bodo vsled nedostatka kanoniške starosti mašništvo (Kogovšek tudi diakonat) prejeli pozneje.

30.

Duhovne vaje.

Skupne duhovne vaje za duhovnike se pričnó letos dné 6. avgusta zvečer ter se končajo dné 10. avgusta zjutraj. — Vabi se torej častita duhovščina, da se jih udeleži v prav obilnem številu.

Častiti gospodje, ki nameravajo priti k duhovnim vajam, naj o tem svojem namenu obvesté častite dekanijske urade, da morejo le-ti sem poročati do 29. julija 1906.

31.

Raziskavanje po maticah.

Emil pl. Dietrich iz Budapešte (X., Füzérutca 30) prosi v svoji vlogi na knez.-škof. ordin. doslovno: Mit der Zusammenstellung meines Familienstammbaumes beschäftigt, erlaube ich mir die ganz ergebene Bitte, mir bei Ausforschung der nachstehend verzeichneten Dokumente dadurch gütigst behilflich zu sein, daß das hochwürdigste Ordinariat mein ergeb. Ansuchen im fb Verordnungsblatte den g. Matrikenführern gefälligst nahelegt.

1. Todtenschein der Frau Ignatz Edle von Dietrich geb. Maria Anna von Leobenegg (Leowenegg oder Leobenegg) laut in Händen habendem Dokument geb. am 20. Dezember 1772, getraut am 23. September 1794,

2. Taufschein der Anna Rosina Zweck von Zwickenburg, getraut am 18. Nov. 1753 und laut in Händen habendem Todtenschein gestorben in Oberlaibach am 19. Juli 1787 im 54. Lebensjahre, geb. daher um 1733.

3. Taufschein ihres Gatten Ludwig Edler von Dietrich gestorben am 29. März 1787 im Alter von circa 81 Jahren.

Glede na to vlogo se vabijo čč. gospodje matičarji, da pogledajo v svoje rojstne in krstne ter mrtvaške matice ter da v slučaju, ako zasledé kak zadevni vpis v njih, dotični matični izpisek semkaj pošljejo.

32.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se vsled smrti dr. Janeza Nep. Kulavica izpraznjeno prvo dostojanstvo stolnega kapiteljna ljubljanskega, to je stolna proštija pri stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani, ki je cesarske ustanove, podeljujejo jo pa sv. Oče.

Prošnje zanjo so nasloviti na Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo.

Dalje se razpisujejo župnije: Sveti Duh (Trn) v leskovski dekaniji, Zaplana v vrhniški dekaniji, obe

stoječi pod patronstvom verskega zaklada, in Mokronog v trebanjski dekaniji, stoječa pod patronstvom mokronoške graščine.

Prosivci za katero izmed prvih dveh župnij naj naslové svoje prošnje na veleslavno c. kr. deželno vlado v Ljubljani, za zadnjo pa na lastništvo patronske graščine Mokronog.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se s tem določi 30. dan junija 1906.

33.

Škofijska kronika.

Častnim kanonikom stolnega kapiteljna ljubljanskega je bil imenovan velečastiti gosp. dr. Josip Lesar, profesor bogoslovja in vodja duhovskega semenjšča v Ljubljani.

Č. g. Janez Virant, župnik v Mokronogu, je imenovan kanonikom kolegijatnega kapiteljna v Novem mestu.

Kanonično vmeščen je bil č. gosp. Ivan Zupan na župnijo Hrenovice dne 6. aprila 1906.

Č. g. Andrej Ažman, kapelan v Postojni, je bil imenovan veroučiteljem na tamošnji meščanski šoli.

Premeščeni so bili čč. gg.: Jakob Razboršek iz Žirov kot ekspozit k Sv. Joštu nad Kranjem; Pavel Perko iz Kranjske gore v Žiri; Vincencij Čibašek iz Radeč pri Zidanem mostu v Kranjsko goro; Ivan Lomšek iz Selc v Koprivnik (Nesselthal) na Kočevskem; Leopold Lenard v

Radeče pri Zidanem mostu; Frančišek Skulj iz Starega Loga (Altlag) kot župni upravitelj na Toplo Reber (Unter-Warmberg); Alojzij Perz iz Kočevske Reke (Rieg) v Stari Log (Altlag); Josip Kraker iz Črmošnjic kot župni upravitelj v Kočevsko Reko (Rieg).

Nemški viteški red je premestil iz Podzemlja č. g. P. Hugona Lengsfelda ter poslal na njegovo mesto kot kapelana v Podzemelj č. g. P. Rajmunda Kubinek.

Stalni pokoj je dovoljen č. g. Ljudevitu Jenkotu, župniku pri Sv. Duhu (v Trnu).

Umrli je p. n. prečastiti gospod infulirani stolni prošt dr. Janez Nep. Kulavic v Ljubljani dne 18. maja 1906; v Zaplani pa je umrl dne 31. maja 1906 tamošnji župni upravitelj č. g. Jakob Matjan.

Priporočata se v molitev čč. gg. duhovnim so-bratom.

Knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani, dné 8. junija 1906.